

21 501-02 Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken
Nr. 3270 Brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken
Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Den Haag, 14 november 2025

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad
Buitenlandse Zaken Handel van 24 november 2025.

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
A. de Vries

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD BUITENLANDSE ZAKEN HANDEL VAN 24 NOVEMBER 2025

Introductie

Op maandag 24 november a.s. vindt, onder Deens voorzitterschap, de Raad Buitenlandse Zaken Handel (RBZ Handel) plaats in Brussel. Tijdens de plenaire vergadering van de Raad zal worden gesproken over lopende onderhandelingen met derde landen over handelsakkoorden; over de handelsbetrekkingen tussen de EU en de Verenigde Staten; en over de handelsbetrekkingen tussen de Europese Unie (EU) en China. Tevens staan twee punten op de agenda onder 'Any Other Business': het jaarlijkse rapport van de Europese Commissie over de implementatie en handhaving van EU handelsafspraken; en mogelijke additionele tarieven op producten uit Rusland en Wit-Rusland. Tijdens de lunch zal van gedachten worden gewisseld met de Amerikaanse minister van handel Howard Lutnick (nog onder voorbehoud).

Onder het kopje overig hieronder wordt voorts ingegaan op de stand van zaken ten aanzien van de *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD); de implementatie van de EU Anti-dwargarbeidverordening; en de uitvoering van de subsidieregeling voor Sectorale Samenwerking voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO).

Lopende onderhandelingen met derde landen over handelsakkoorden

De Europese Commissie zal de Raad informeren over de vorderingen in de onderhandelingen met derde landen, waaronder India en Indonesië, over een handelsakkoord.

Sinds de voorzitter van de Europese Commissie en de Indiase minister-president in februari jl. hun gezamenlijke streven hebben gedeeld om deze onderhandelingen voor het einde van dit jaar af te ronden, zijn de gesprekken met India geïntensiveerd. Tegelijkertijd zijn er verschillende fundamentele onderdelen waarover momenteel nog geen overeenstemming is, waaronder de door beide partners te bieden markttoegang voor goederen. Het is daarom op dit moment niet zeker of het inderdaad mogelijk is de onderhandelingen voor het einde van het jaar af te ronden.

De Europese Commissie zal de Raad informeren over het onderhandelaarsakkoord tussen de EU en Indonesië dat op 23

september jl. aangekondigd is. Nu de onderhandelingen zijn afgerond, zullen de teksten juridisch worden opgeschoond en vertaald, alvorens deze door de Commissie ter besluitvorming kunnen worden aangeboden aan de Raad. Nederland zal de Commissie vragen deze stappen voortvarend te zetten en duidelijkheid te geven over de voorziene tijdlijn.

De Commissie heeft op 3 september jl. het EU-Mercosur akkoord en de modernisering van het EU-Mexico akkoord ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad. De kabinetsappreciatie van het EU-Mercosur akkoord en de kabinetsappreciatie van het EU-Mexico akkoord worden gelijktijdig met deze geannoteerde agenda aangeboden aan uw Kamer. Naar verwachting vindt besluitvorming in de Raad over het EU-Mercosur akkoord plaats in december. Het is op dit moment nog onduidelijk wanneer besluitvorming over het EU-Mexico akkoord plaatsvindt.

Handelsbetrekkingen EU-China

De Raad zal spreken over de handelsbetrekkingen met China, met name in het licht van de Chinese exportcontrolemaatregelen op zeldzame aardmetalen. De Europese, en Nederlandse, benadering van China is nog altijd gericht op het vinden van een balans tussen enerzijds de kansen die samenwerking met China biedt en anderzijds het beschermen van onze belangen, onder meer op het gebied van economische veiligheid.

De Chinese exportcontrolemaatregelen op zeldzame aardmetalen zijn zorgwekkend, mede omdat ze erop wijzen dat China bereid is exportcontrolemaatregelen in te zetten als geopolitiek drukmiddel. Naar verwachting zal de Commissie onder meer een terugkoppeling geven van de gesprekken die met China worden gevoerd over verlichting van de bestaande en van nieuw aangekondigde exportcontrolemaatregelen op zeldzame aardmetalen.

Voor Nederland is het belangrijk dat dit onderwerp bovenaan de agenda van gesprekken met China blijft en dat de EU hierin gecoördineerd en eensgezind optreedt. Nederland zal in de Raad dan ook oproepen tot een actieve inzet van de EU, niet alleen gericht op het voeren van constructieve gesprekken met China, maar ook gericht op diversificatie van toeleveranciers. Het blijft daarnaast van belang dat de EU verder nadenkt over welke instrumenten de EU zou kunnen inzetten, mocht de situatie daar aanleiding toe geven.

Handelsbetrekkingen EU-VS

De Raad zal voorts spreken over de handelsbetrekkingen van de EU met de Verenigde Staten. Naar verwachting zal de Commissie een terugkoppeling geven over de stand van zaken van de gesprekken met de VS over de verdere uitwerking van de gezamenlijke verklaring van 21 augustus jl.¹ Tevens is de Amerikaanse Minister van Handel (*Secretary of Commerce*), Howard Lutnick, door het Raadsvoorzitterschap uitgenodigd om deel te nemen aan een lunchsessie tijdens de Raad. Het doel van deze sessie is om de handelsbetrekkingen tussen de EU en de VS te bespreken, waaronder de wederzijdse implementatie van de gezamenlijke verklaring en de vooruitzichten voor verdere samenwerking op het gebied van handelsfacilitatie en handelsbeleid.

De VS heeft de toezeggingen uit de gezamenlijke verklaring inmiddels grotendeels geïmplementeerd. Aan EU-zijde liggen twee wetgevende voorstellen voor tariefverlaging op VS producten ter behandeling in de Raad van de Europese Unie en in het Europees Parlement.² Nederland heeft eerder opgeroepen de voorstellen snel te behandelen en zal opnieuw oproepen de behandeling snel af te ronden.

Wat betreft de verdere onderhandelingen is de inzet van de Commissie, daarin gesteund door Nederland, om de Amerikaanse heffingen zoveel mogelijk verder te verlagen. Allereerst zal Nederland de noodzaak onderstrepen van het voortzetten van de gesprekken met de VS over staal, met als doel het staaltarief voor producten uit de EU te verlichten. De Commissie en Nederland richten zich voorts op het realiseren van *carve outs* in specifieke sectoren. Daarbij zet het kabinet in op voor Nederland prioritaire exportbelangen, zoals medische technologie en dranken. Het kabinet is en blijft in voortdurend contact met het Nederlandse bedrijfsleven over de gevolgen van de Amerikaanse heffingen.

Any Other Business

Jaarlijks rapport over de implementatie en handhaving van EU-handelsafspraken

Op 3 november 2025 publiceerde de Europese Commissie haar vijfde jaarlijkse rapport over de implementatie en handhaving van

¹ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3221

² Kamerstuk 22 112, nr. 4189

handelsafspraken met derde landen.³ Eind 2024 beschikte de EU over 44 akkoorden met 76 partners, goed voor 46% van de totale buitenlandhandel. Zowel voor goederen als voor diensten geldt dat het handelsvolume van de EU met landen waarmee een handelsakkoord bestaat sneller groeit dan met landen waarmee geen handelsakkoord bestaat. De Europese export van landbouwproducten bereikte een recordhoogte van €235 miljard.

De Commissie richtte zich in 2024 tevens op het verminderen van handelsbelemmeringen en oneerlijke handelspraktijken. Van de door de Commissie geregistreerde 410 handelsbelemmeringen werden er 44 (deels) opgelost terwijl 23 nieuwe handelsbelemmeringen werden toegevoegd. Het zogenaamde Access2Markets-platform⁴ is uitgebreid voor het MKB en er vonden markttoegangsdagen plaats, waaronder in Nederland.

Jaarlijks voortgangsrapport over simplificatie, implementatie en handhaving

Voorts publiceerde iedere Europees Commissaris op 21 oktober jl. een jaarlijks voortgangsrapport ten aanzien van simplificatie, implementatie en handhaving, dat ook door de Commissie zal worden toegelicht.⁵

Oproep additionele heffingen op producten uit Rusland en Wit-Rusland

Tijdens dit agendapunt zal een groep lidstaten nogmaals een verzoek doen aan de Europese Commissie om een nieuw voorstel te doen voor verdere tariefheffingen op producten uit Rusland en Wit-Rusland in sectoren die strategisch van belang zijn. Doel van deze heffingen is om de afhankelijkheid van de EU ten aanzien van Rusland en Wit-Rusland verder af te bouwen. Nederland heeft een positieve grondhouding ten aanzien van dergelijke tarieven op producten uit Rusland en Wit-Rusland, waarbij wel van belang is dat dergelijke maatregelen op een gedegen impact assessment zijn

³ Report on the implementation and Enforcement of EU trade policy | [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2025\)920&lang=en](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2025)920&lang=en)

⁴ Access2Markets portal | <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>

⁵ https://commission.europa.eu/publications/2025-annual-progress-report-simplification-implementation-and-enforcement-commissioner-maros_en

gestoeld, zodat de impact van dergelijke maatregelen groter is op Rusland dan op de Europese Unie.

Overig

Ontwikkelingen rondom de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD)

Zoals toegezegd houdt het kabinet uw Kamer op de hoogte over ontwikkelingen rondom de *Corporate Sustainability Due Diligence Directive* (CSDDD).⁶ Sinds de geannoteerde agenda voor de vorige RBZ Handel⁷ heeft het Europees Parlement (EP) op 13 november jl. zijn positie aangenomen over het Omnibus I-pakket, waarmee onder meer de CSDDD wordt aangepast. Op hoofdlijnen is de EP-positie als volgt. De reikwijdte omvat bedrijven met minimaal 5000 medewerkers en 1,5 miljard euro jaaromzet. Er zijn geen EU-brede civiele aansprakelijkheidsregels. De maximumboete van 5% van de omzet van bedrijven is geschrapt en in plaats daarvan zal de Commissie richtsnoeren opstellen over de boetehoogte. Bedrijven gaan risicogebaseerd te werk bij het in kaart brengen van hun keten. Informatie-uitvragen bij zakenpartners in de keten worden beperkt. De verplichting om een klimaattransitieplan op te stellen wordt verwijderd. Hoewel de beïnvloedingsruimte tijdens de triloofase beperkt is, zal Nederland zich in de triloofase van de onderhandelingen blijven inzetten voor het verbeteren van de risicogebaseerde benadering met aandacht voor het MKB en regeldruk, in lijn met de inzet zoals uiteengezet in het BNC-fiche.⁸ Op dit punt lijkt nog ruimte voor verbetering. Zodra de trilogie zijn afgerond en er een politiek akkoord is bereikt, zal het kabinet uw Kamer over de uitkomst informeren. Naar verwachting zullen de trilogie voor het einde van dit jaar zijn afgerond.

Stand van zaken EU Anti-Dwangarbeidverordening

Het afgelopen jaar is er voortgang gemaakt met de implementatie van de Europese Anti-dwangarbeidverordening (*Forced Labour Regulation*: FLR) en de voorbereiding van het bedrijfsleven. Bedrijven worden geïnformeerd via het MVO-steunpunt, o.a. door middel van een factsheet⁹, en er vond in oktober een bijeenkomst voor het bedrijfsleven plaats. De FLR schrijft voor dat EU-lidstaten voor 14 december 2025 de verantwoordelijke toezichthouders en

⁶ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2921

⁷ Kamerstuk 21 501-02, nr. 3249

⁸ Kamerstuk 22 112, nr. 4012

⁹ [Factsheet Europees verbod op producten gemaakt met dwangarbeid](#)

hun rollen bij de Europese Commissie bekend moeten maken. De Europese Commissie is verantwoordelijk voor het vaststellen van dwangarbeid buiten de EU, EU-lidstaten voor het vaststellen daarvan binnen de eigen landsgrenzen. Al geruime tijd worden gesprekken gevoerd met potentiële toezichthouders en andere stakeholders zoals het maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen, de Europese Commissie en andere EU-lidstaten. Op dit moment is er nog geen toezichthouder gevonden die bereid is de taak op zich te nemen. Ook veel andere EU-lidstaten hebben nog geen toezichthouder kunnen aanwijzen. Met het oog op de naderende deadline van notificatie zal ik samen met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de gesprekken met toezichthouders intensiveren. Voor andere onderdelen van het toezicht op de FLR, waaronder het handhaven van het verbod en het zo nodig uit de handel nemen van producten, zal in ieder geval de Douane een rol krijgen. Ook zullen verschillende markttoezichthouders die toezicht houden op producten in Nederland hier zeer waarschijnlijk een rol gaan spelen.

Uitvoering subsidieregeling Sectorale Samenwerking IMVO

Het kabinet blijft werken aan ondersteuning van het bedrijfsleven bij het toepassen van de OESO-richtlijnen en voorbereiding op Europese IMVO-wetgeving. Ten aanzien van sectorale samenwerking is uw Kamer op 6 november 2023 geïnformeerd over de nieuwe opzet van dit instrument.¹⁰ Binnen dit instrument zijn inmiddels verschillende sectoren van start gegaan. Het *multistakeholder* IMVO-convenant voor hernieuwbare energie loopt sinds 2023 en in april 2025 is de IMVO *multistakeholder*-sectorovereenkomst voor de natuursteensector gestart. Daarnaast is de metaalsector in november jl. gestart met een beperkt aantal bedrijven in een IMVO-sectorovereenkomst. Tevens werkt de textielsector aan twee modules, namelijk op het tegengaan van dwangarbeid en broeikasgasreducties. De tools en werkwijzen uit deze beide *multistakeholder*-initiatieven worden getest om op grotere schaal sectoroverstijgend ingezet te kunnen worden. Dat doet het kabinet in nauwe samenwerking met de Sociaal Economische Raad (SER), vakbonden, maatschappelijke organisaties en werkgeversorganisatie VNO-NCW.

¹⁰ Kamerbrief over uitkomst peilmoment sectorale samenwerking (IMVO) en update monitoringsonderzoek naleving OESO-richtlijnen, Kamerstuk 26 485, nr. 430

